

कृषि विभागातील कृषि संचालक, कृषि
सहसंचालक, अधिक्षक कृषि अधिकारी,
कृषि उपसंचालक, तंत्र अधिकारी व कृषि
अधिकारी या संवर्गाचे संवर्गनिहाय
सुधारित संख्याबळ (Cadre Strength)
निश्चित करणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: आकृवि १२२१/प्र.क्र.६५/१५अ
मंत्रालय विस्तार इमारत,
मंत्रालय, मुंबई - ३२.
तारीख: १९ मे, २०२२.

वाचा:-

- १) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र. एसआरव्ही-२०११/प्र.क्र.१३७/
कार्यासन-१२, दि. १७/१२/२०१६.
- २) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र. एसआरव्ही-२०१६/प्र.क्र.५१०/
कार्यासन-१२, दि. १६/०२/२०१८.
- ३) शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग, क्र. आकृवि १२२१/प्र.क्र.६५/१५-अ,
दि. २५/१०/२०२१.
- ४) शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग, क्र. कृव्यप्र ५४१९/प्र.क्र.१२९/८-अ,
दि. ११/११/२०२१.

प्रस्तावना :-

शासनाच्या विविध कार्यालयांमध्ये तसेच महामंडळामध्ये निव्वळ कृषि विषयक व तांत्रिक स्वरूपाचे ज्ञान (विविध खतांच्या मात्रांचे ज्ञान, किटकनाशकांचे ज्ञान तसेच जमीन, वनस्पती शास्त्राचे ज्ञान) असणारे अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची आवश्यकता असल्यामुळे संबंधीत कार्यालय/महामंडळाच्या आकृतिबंधाच्या आदेशात/सेवाप्रवेश नियम/शासन निर्णयाव्दारे संबंधीत पदावर कृषि विभागातील अधिकारी/कर्मचारी यांची प्रतिनियुक्तीने नियुक्तीची तरतुद करण्यात आलेली आहे.

सबब अशा कार्यालय/महामंडळावर केवळ कृषि विभागातील अधिकारी/ कर्मचारी यांचीच प्रतिनियुक्तीने नियुक्ती करण्यात येते. सामान्य प्रशासन विभागाच्या संदर्भाधीन क्र. १ आणि २ येथे नमुद शासन निर्णयातील प्रतिनियुक्तीच्या धोरणाच्या अनुषंगाने निर्गमित केलेल्या तरतुदीमधील परि. ५ (अ) (६) मधील तरतुदीनुसार विशिष्ट संवर्गातील अधिकारी/ कर्मचारी यांच्या सेवा प्रतिनियुक्तीने घेणे आवश्यक असल्यास, जर अशी पदे अन्य प्रशासकीय

विभागाच्या आस्थापनेवर निर्माण केलेली असतील (ज्या पदाचे वेतन राज्य शासनाच्या एकत्रित निधितून दिले जात असेल अशा प्रकरणी) किंवा अशी पदे राज्य शासनाच्या नियंत्रणाखालील मंडळे, महामंडळे, कंपन्या, सार्वजनिक उपक्रम तसेच स्वायत्त संस्था यांच्या आस्थापनेवर निर्माण केलेले असतील (ज्या पदांचे वेतन राज्य शासनाच्या एकत्रित निधितून दिले जात नाही) तर अशा पदांना प्रतिनियुक्ती धोरण लागू होणार नाही व बदली अधिनियमातील तरतुदीनुसार अशा पदांवर नियुक्ती देण्याची कार्यवाही संबंधीत संवर्ग नियंत्रण विभागामार्फत करण्यात यावी, अशी तरतुद करण्यात आलेली आहे.

सामान्य प्रशासन विभागाच्या उपरोक्त धोरणानुसार ज्या शासकीय कार्यालयातील/महामंडळातील पदे केवळ कृषि अधिकाऱ्यांमधूनच प्रतिनियुक्तीने भरली जातात, अशी पदे कृषि विभागाच्या आस्थापनेवर एकत्रित दर्शविणे आवश्यक आहे. त्यानुसार कृषि विभागातील संबंधीत संवर्गाची आकृतिबंधानुसार मंजूर पदसंख्या व ज्या शासकीय कार्यालयातील/महामंडळातील पदे केवळ कृषि अधिकाऱ्यांमधून प्रतिनियुक्तीने भरली जातात, अशी त्या त्या संवर्गातील प्रतिनियुक्तीवरील पदे मिळून एकूण संबंधीत संवर्गाचे संख्याबळ (Cadre Strength) संदर्भ क्र. ३ च्या शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आलेले आहे.

या विभागाच्या संदर्भ क्र.४ च्या दि. ११/११/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्पाकरिता नवीन ४६७ पदे निर्माण करण्यास मान्यता दिलेली आहे. सदर ४६७ पदांपैकी कृषि विभागाशी संबंधीत तांत्रिक पदे, संदर्भ क्र.३ च्या शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आलेल्या संख्याबळ (Cadre Strength) मध्ये अंतर्भूत करून एकूण संवर्ग संख्याबळ निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

संदर्भ क्र. ३ येथे नमूद दि. २५/१०/२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये कृषि विभागाकरिता यापूर्वी निश्चित करण्यात आलेले संवर्गनिहाय संख्याबळ आणि उपरोक्त संदर्भ

क्र. ४ येथे नमुद दि. ११/११/२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्पाकरिता निर्माण करण्यात आलेल्या ४६७ पदांपैकी कृषि विभागाशी संबंधीत १०९ पदे विचारात घेऊन कृषि विभागाकरिता खालील प्रमाणे सुधारित एकूण संख्याबळ निश्चित करण्यास या शासननिर्णयाद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

अ. क्र.	पदनाम	वेतनश्रेणी	आकृतिबंधा नुसार मंजूर संवर्ग पदसंख्या	दि. २५/१०/२०२१ च्या शासन निर्णयानुसार प्रतिनियुक्तीच्या पदांची संख्या	मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्पातील प्रतिनियुक्ती च्या पदांची संख्या (परिशिष्ट-ब नुसार)	एकूण संवर्ग संख्याबळ (सुधारित)
१	२	३	४	५	६	७
१	कृषि संचालक	S-२७ : ११८५००-२१४१००	५	५	०	१०
२	कृषि सह संचालक	S-२५ : ७८८००-२०९२००	१४	५	०	१९
३	अधिक्षक कृषि अधिकारी	S-२३ : ६७७००-२०८७००	४६	५५	१९	१२०
४	कृषि उपसंचालक	S-२० : ५६१००-१७७५००	२०२	४९	३५	२८६
५	म.कृ.से., गट-ब (तंत्र अधिकारी)	S-१६ : ४४९००-१४२४००	८००	९७	५४	९५१
६	म.कृ.से., गट-ब (कनिष्ठ) कृषि अधिकारी	S-१५ : ४१८००-१३२३००	१६५२	१११	१	१७६४
एकूण			२७१९	३२२	१०९	३१५०

२. उपरोक्त तक्त्यात नमुद केलेले संवर्गानिहाय एकूण संख्याबळ हे खालील प्रयोजनासाठी विचारात घेण्यात येईल.

- १) संबंधीत संवर्गाच्या सेवाप्रवेश नियमात नमुद केलेले नियुक्तीचे प्रमाण हे एकूण संवर्ग संख्याबळास लावण्यात येईल, व त्याप्रमाणे सरळसेवा व पदोन्नतीची कार्यवाही करण्यात येईल.
  - २) उपरोक्त तत्क्यातील रकाना क्र. ५ व ६ मधील प्रतिनियुक्तीच्या पदावर नियुक्ती ही बदली अधिनियमानुसार बदलीने करण्यात येईल.
  - ३) उपरोक्त तत्क्यातील रकाना क्र. ७ मधील संख्याबळाचा वेळोवेळी आढावा घेऊन रकाना क्र. ४, ५ व ६ मधील पदसंख्येमध्ये जसे जसे बदल होतील, त्याप्रमाणे त्याबाबतचे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येईल.
३. मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्पाकरिता मंजूर करण्यात आलेल्या व सुनिश्चित करावयाच्या पदांचा सविस्तर तपशील या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट-ब मध्ये नमुद केला आहे.
४. प्रस्तुत शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभागाच्या मान्यतेने व त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ४६६/२०२२/कार्यासन-१२, दि.२७/०८/२०२२ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.
५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात येत असून त्याचा संकेतांक २०२२०५१९१३२५४००८०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सोबत:- परिशिष्ट- ब

(सरिता बांदेकर-देशमुख)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

प्रत,

१. मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

२. मा. मंत्री (फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. राज्यमंत्री (फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. प्रधान सचिव (कृषि) यांचे स्विय सहाय्यक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. उपसचिव (आस्थापना), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. उपसचिव (सा.प्र.वि.१२), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
९. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक, (व्दारा आयुक्त (कृषि) पुणे)
१०. कृषि सह संचालक (आस्थापना), कृषि आयुक्तालय, पुणे.
११. निवडनस्ती/१५-अ.

परिशिष्ट-ब				
कृषि विभागातून मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन प्रकल्पाकरिता प्रतिनियुक्तीने देण्यात येणा-या पदांचा तपशील				
अ. क्रं.	कृषि विभागातील संवर्ग	प्रतिनियुक्ती यंत्रणा	प्रतिनियुक्ती पदनाम	पद संख्या
१	मकृसे गट-अ - अधीक्षक कृषि अधिकारी (एस-२३ रु. ६७७००-२०८७००)	मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT] (अ) प्रकल्प समन्वय व व्यवस्थापन कक्ष (राज्य स्तर)	धोरण विश्लेषक संवर्ग पद (महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	१
			संनियंत्रण व मुल्यमापन तज्ज्ञ संवर्ग पद (महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	१
			कृषि तंत्रज्ञान क्षमता बांधणी तज्ज्ञ संवर्ग पद (महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	१
			वरिष्ठ कृषि मुल्य साखळी तज्ज्ञ संवर्ग पद (महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	२
		मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT] (ब) प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष, कृषि (राज्य स्तर) संस्थात्मक क्षमताबांधणी कक्ष (कृषि विभाग)	निविष्ठा व गुणनियंत्रण तंत्रज्ञान तज्ञ (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	१
			नैसर्गिक संसाधन व्यवस्थापन तज्ञ (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	१
			अन्न प्रक्रिया व्यवस्थापन तज्ञ (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	१
			मनुष्यबळ विकास व क्षमता बांधणी तज्ञ (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	१
			कृषि निर्यात व काढणीपश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन तज्ञ (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	१
			कृषि व्यवसाय व्यवस्था तज्ञ (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	१
			मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT] (क) विभागीय प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष (विभाग स्तर)	नोडल अधिकारी, विभागीय प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)
		मकृसे गट-अ - अधीक्षक कृषि अधिकारी एकूण		

२	मकृसे गट-अ - कृषि उप-संचालक (एस-२० रु. ५६१००-१७७५००)	मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT] (ब) प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष, कृषि (राज्य स्तर)	नोडल अधिकारी, (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	१
		मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT] (ड) जिल्हा प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष (जिल्हा स्तर)	नोडल अधिकारी, उप संचालक (कृषि व्यवसाय) (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-अ)	३४
	मकृसे गट-अ - कृषि उप-संचालक एकूण			३५
३	महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब (एस-१६ रु. ४४९००-१४२४००)	मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT] (अ) प्रकल्प समन्वय व व्यवस्थापन कक्ष (राज्य स्तर)	कृषि अभियंता (काढणी पश्चात तंत्रज्ञान) (प्रतिनियुक्ती, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१
		मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT] (ब) प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष (राज्य स्तर)	कृषि विद्यावेत्ता (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१
			फलोत्पादन विद्यावेत्ता (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१
			क्षमताबांधणी तज्ञ (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१
			कृषि व्यवसाय मूल्य साखळी तज्ञ (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१
			संनियंत्रण व मूल्यमापन तज्ञ (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१
		मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT] (क) विभागीय प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष (विभाग स्तर)	संनियंत्रण व मूल्यमापन व एम आय एस तज्ञ (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	८
	पणन विभाग महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब (एस-१६ रु. ४४९००-१४२४००)	मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT], (ड) जिल्हा प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष (जिल्हा स्तर)	पुरवठा साखळी व मूल्य साखळी तज्ञ तथा कृषि व्यवसाय सल्लागार (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	३४
		मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT], (क) प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष, महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ (राज्य स्तर)	कृषि तंत्र अधिकारी (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१

		मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT] , (ड) प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष, महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ (राज्य स्तर)	कृषि व्यवसाय अधिकारी (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१
	महिला व बाल विकास विभाग महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब (एस -१६ रू. ४४९००-१४२४००)	मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT], प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष, महिला आर्थिक विकास महामंडळ (राज्य स्तर)	कृषि तंत्र अधिकारी (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१
	ग्राम विकास विभाग महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब (एस -१६ रू. ४४९००-१४२४००)	मा. बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय व ग्रामिण परिवर्तन प्रकल्प [SMRT], प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष, महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान (राज्य स्तर)	कृषि तंत्र अधिकारी (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१
		प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष, महाराष्ट्र ग्राम सामाजिक परिवर्तन फाऊंडेशन (राज्य स्तर)	कृषि व्यवसाय अधिकारी (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१
	नगर विकास विभाग महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब (एस -१६ रू. ४४९००-१४२४००)	प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष, पुणे महानगर पालिका	कृषि तंत्र अधिकारी (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब)	१
	मकृसे गट-ब एकूण			५४
४	महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब (कनिष्ठ) (एस -१५ रू. ४१८००-१३२३००) सहकार विभाग	प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष, महाराष्ट्र सहकार विकास महामंडळ (राज्य स्तर)	कृषि मूल्य साखळी तज्ञ (संवर्ग पद, महाराष्ट्र कृषि सेवा, गट-ब कनिष्ठ)	१
	मकृसे गट-ब [कनिष्ठ] एकूण			१
	एकूण एकंदर			१०९